

Postanowienie z dnia 17 stycznia 2006 r.

I UZ 40/05

Rozpoznanie niezaskarżalnego postanowienia o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie wyroku sądu drugiej instancji z uzasadnieniem (art. 380 k.p.c.), w razie uwzględnienia zażalenia na postanowienie o odrzuceniu tego wniosku, polega na uchyleniu lub zmianie postanowienia o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu.

Przewodniczący SSN Beata Gudowska, Sędziowie SN: Józef Iwulski (sprawozdawca), Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 17 stycznia 2006 r. sprawy z odwołania Mariusza K. przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego-Oddziałowi Regionalnemu w K. o jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, na skutek zażalenia ubezpieczonego na postanowienie Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 25 kwietnia 2005 r. [...]

1. z m i e n i ł zaskarżone postanowienie w punkcie I w ten sposób, że przywrócił ubezpieczonemu Mariuszowi K. termin do złożenia wniosku o doręczenie wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 6 września 2004 r. [...] z uzasadnieniem,

2. u c h y l i ł punkt II zaskarżonego postanowienia.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 6 września 2004 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie oddalił apelację ubezpieczonego Mariusza K. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie z dnia 21 listopada 2003 r. [...]. W dniu 14 września 2004 r. ubezpieczony nadał w urzędzie pocztowym wniosek o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem, składając równocześnie wniosek o przywrócenie terminu do złożenia tego

wniosku. Ubezpieczony podał, że przez 7 dni chorował i dopiero w dniu 14 września 2004 r. „wstałem z łóżka, byłem u specjalisty i byłem dopiero dziś złożyć ten wniosek”. Ubezpieczony załączył pismo z dnia 14 września 2004 r. podpisane przez doktor medycyny Ewę M. zatytułowane „Konsultacja”, z którego wynika, że ubezpieczony „ze względu na silne bóle kręgosłupa od tygodnia nie chodzi”. Sąd Okręgowy zgromadził dokumentację lekarską dotyczącą pozostawania przez ubezpieczonego w leczeniu, a następnie przeprowadził trzy posiedzenia w przedmiocie wniosku o przywrócenie terminu. Na posiedzeniu w dniu 31 stycznia 2005 r. ubezpieczony zeznał, że na trzy dni przed upływem terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku potknął się na schodach i upadł. Następnego dnia obudził się i stwierdził, że „nie może zgiąć się w krzyżach”. Mieszka samotnie. Przez następne 3-4 dni zażywał leki przeciwbólowe i „właściwie cały czas spał”. W dniu 14 września 2004 r. był u lekarza i wysłał wniosek o doręczenie wyroku.

Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2005 r. Sąd Okręgowy oddalił wniosek ubezpieczonego o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem (pkt 1) oraz odrzucił wniosek o sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem (pkt 2). W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Okręgowy wywiódł, że termin do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem upłynął 13 września 2004 r., a zatem wniosek złożony w urzędzie pocztowym w dniu 14 września 2004 r. należy uznać za spóźniony. Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Zdaniem Sądu, przesłanką przywrócenia tego terminu jest wykazanie, że w okresie 7 dni przypadających po wydaniu wyroku, tj. do 13 września 2004 r. zaistniały okoliczności, które spowodowały, iż ubezpieczony bez swojej winy nie złożył wniosku. Bez wątplenia ubezpieczony cierpi na poważne schorzenia kręgosłupa, okresowo ograniczające swobodę poruszania się. Według Sądu, nie wykazał jednak, że w okresie od 6 września do 13 września 2004 r. stan zdrowia uniemożliwił mu zachowanie terminu przez złożenie wniosku osobiście lub przez osoby trzecie. We wrześniu 2004 r. ubezpieczony odbył dwie wizyty lekarskie w dniach 7 i 14 września 2004 r., a „wbrew adnotacji w zaświadczeniu wydanym przez tą Poradnię 19.09.2004 r. [...] w karcie ambulatoryjnej nie odnotowano, że od tygodnia nie chodzi”. Stwierdzono natomiast nasilenie dolegliwości bólowych kręgosłupa i konieczność rehabilitacji. W karcie ambulatoryjnej brak również informacji o pogorszeniu stanu zdrowia na skutek wypadku, który miał zaistnieć w okresie od 6 wrze-

śnia do 13 września 2004 r. Ubezpieczony był leczony w W. Szpitalu Klinicznym w okresie od 23 listopada 2004 r. do 17 grudnia 2004 r. i w dniu 24 listopada 2004 r. został poddany operacji. Przed hospitalizacją stan zdrowia zezwolił mu na stawienie w Sądzie w dniu 6 września 2004 r., wysłanie w dniu 14 września 2004 r. wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, zgłoszenie się do Poradni Przyklinicznej w K. i wysłanie faxem pism wraz z załącznikami. Po hospitalizacji ubezpieczony był w stanie udać się osobiście do kancelarii adwokackiej i udzielić w dniu 31 stycznia 2004 r. pełnomocnictwa adwokatowi, nie mógł natomiast stawić się w tym dniu na wezwanie Sądu w celu przesłuchania. Sąd Okręgowy uznał, że stan zdrowia ubezpieczonego w okresie od 6 września do 13 września 2004 r. pozwalał mu na osobiste lub przez osoby trzecie złożenie wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, a powoływanie się na zły stan zdrowia ma na celu usprawiedliwienie braku staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy.

Na postanowienie to zażalenie wniósł ubezpieczony, który powtórzył swoje twierdzenia co do zdarzeń, które uniemożliwiły mu złożenie w terminie wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie wymaga rozważenia dopuszczalność zażalenia, gdyż zgodnie z art. 394¹ § 2 k.p.c. w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹, a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. W zakresie dotyczącym oddalenia wniosku o przywrócenie terminu zaskarżone postanowienie nie kończy postępowania w sprawie (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNAPiUS 2000 nr 24, poz. 887; OSNC 2001 nr 1, poz. 1; OSP 2001 nr 5, poz. 76 z glosą W. Broniewicza; Przegląd Sądowy 2001 nr 5, s. 122 z glosą J. Smólskiego). Za postanowienie kończące postępowanie należy natomiast uznać postanowienie odrzucające wniosek o doręczenie odpisu wyroku sądu drugiej instancji z uzasadnieniem. Złożenie wniosku o doręczenie orzeczenia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem (jeżeli jest wymagane) i ewentualnie doręczenie tego orzeczenia jest bowiem warunkiem skutecznego złożenia kasacji; obecnie skargi kasacyjnej (por. postano-

wienia Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 1996 r., I PKN 45/96, OSNAPiUS 1997 nr 14, poz. 254; z dnia 7 lutego 1997 r., II UZ 25/96, OSNAPiUS 1998 nr 3, poz. 103; z dnia 2 czerwca 1997 r., I PKN 136/97, OSNAPiUS 1998 nr 2, poz. 44; z dnia 30 stycznia 1998 r., III CKU 106/97, Prokuratura i Prawo 1998 nr 6, poz. 39; z dnia 19 kwietnia 1999 r., II CZ 23/99, OSNC 1999 nr 11, poz. 195; z dnia 10 marca 2000 r., IV CZ 18/00, OSNC 2000 nr 10, poz. 181; z dnia 26 kwietnia 2001 r., II CZ 146/00, OSNC 2001 nr 12, poz. 180; Przegląd Sądowy 2002 r. nr 7-8, s. 202 z glosą A. Zielińskiego; z dnia 7 stycznia 2003 r., I PZ 104/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 231; PiP 2004 nr 10, s. 122 z glosą A. Świątkowskiego; z dnia 17 lipca 2003 r., II UZ 36/03, OSNP 2004 nr 10, poz. 178). Trafność zaskarżonego postanowienia w tej części zależy od oceny zasadności złożonego wraz z zażaleniem wniosku o przywrócenie terminu. Orzeczenie w przedmiocie tego wniosku nie podlega odrębnemu zaskarżeniu, ale zgodnie ze stosowanym odpowiednio art. 380 k.p.c., w tym zakresie postanowienie to podlega rozpoznaniu na wniosek strony (por. postanowienia Sąd Najwyższego z dnia 23 października 2002 r., II CZ 109/02, LEX nr 75273; z dnia 17 maja 2002 r., I CZ 31/02, LEX nr 55094 oraz z dnia 4 marca 2005 r., II UZ 72/04, OSNP 2005 nr 20, poz. 325). Wprawdzie ubezpieczony w zażaleniu nie złożył wyraźnie wniosku o rozpoznanie postanowienia w zakresie niezaskarżalnego orzeczenia co do wniosku o przywrócenie terminu, ale praktycznie w całości zażalenie dotyczy tego przedmiotu.

Według art. 168 § 1 k.p.c., jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu. W piśmie zawierającym wniosek o przywrócenie terminu należy uprawdopodobnić okoliczności uzasadniające wniosek (art. 169 § 2 k.p.c.), natomiast przywrócenie terminu zależy od wykazania przez stronę braku winy w niezachowaniu terminu. Rozpoznając wniosek o przywrócenie terminu, sąd w celu dokonania oceny, czy uchybienie terminu nastąpiło z winy strony, powinien brać pod uwagę wszystkie ustalone w sprawie okoliczności (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 1999 r., I PKN 273/99, OSNAPiUS 2000 nr 20, poz. 757), oceniając zebrany materiał według reguł określonych w art. 233 § 1 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 1999 r., I PKN 184/99, OSNAPiUS 2000 nr 13, poz. 516). Sąd powinien więc przeprowadzić odpowiednie postępowanie dowodowe, a przynajmniej skorzystać z możliwości odebrania od osoby wezwanej odpowiednich wyjaśnień - art. 216 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 1999 r., III CKN 1211/98, OSNC 1999 nr 7-8, poz. 139). Według Sądu Okręgowego, stan zdrowia ubezpieczonego w

okresie od 6 września do 13 września 2004 r. pozwalał mu na osobiste lub przez osoby trzecie złożenie wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. W założeniu tego poglądu leży więc uznanie, że okoliczności usprawiedliwiające przekroczenie terminu muszą występować w ciągu całego okresu, w którym czynność procesowa mogła być dokonana. Nie jest to pogląd trafny. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, niezawinione przez stronę zdarzenie, uniemożliwiające dokonanie czynności procesowej, choćby zaistniało dopiero w ostatnim dniu terminu, musi być uznane za okoliczność usprawiedliwiającą przywrócenie terminu w rozumieniu art. 168 k.p.c. (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 października 1986 r., IV PZ 82/86, OSNCP 1988 nr 1, poz. 15 oraz z dnia 20 marca 1969 r., III CRN 461/68, niepublikowane). Ubezpieczony wykazuje, że w trzech ostatnich dniach terminu wystąpiło u niego nasilenie choroby usprawiedliwiające przekroczenie terminu. Okoliczności te wykazał w stopniu dostatecznym, w szczególności swoimi zeznaniami, które są wiarygodne, gdyż potwierdza je zaświadczenie lekarskie z dnia 14 września 2004 r. Nie przeczy temu brak odnotowania nasilenia choroby w karcie ambulatoryjnej, gdyż w takiej karcie nie muszą być wymienione wszystkie okoliczności dotyczące wizyty u lekarza. Ustalony przez Sąd Okręgowy stan zdrowia ubezpieczonego w okresie poprzedzającym bieg terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku oraz w okresie po tym terminie potwierdza stan zdrowia ubezpieczonego i uwiarygodnia jego zeznania co do niemożności złożenia wniosku w okresie ostatnich trzech dni przed upływem terminu. Wskazane przez Sąd zachowania ubezpieczonego świadczące o tym, że mógł podejmować różne czynności, dotyczą okresów poprzedzających lub następujących po dniach, w których według ubezpieczonego nie mógł on podjąć czynności procesowej. Nie mogą więc mieć one decydującego znaczenia. Dokonana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów dotyczących faktów związanych z usprawiedliwieniem przekroczeniu terminu nie może być więc uznana za wszechstronną w rozumieniu art. 233 § 1 k.p.c. Należy uznać, że ubezpieczony wykazał okoliczności usprawiedliwiające niezachowanie przez niego terminu, gdyż jego zeznania w tym zakresie są wiarygodne.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę uważa, że rozpoznanie niezaskarżalnego postanowienia (art. 380 k.p.c.), w tym przypadku postanowienia o oddaleniu wniosku o przywrócenie terminu, w razie uwzględnienia zażalenia polega na uchyleniu lub zmianie tego postanowienia, a nie tylko na uchyleniu postanowienia w części podlegającej zaskarżeniu. Jeżeli art. 380 k.p.c. pozwala na rozpo-

znanie takiego niezaskarżalnego postanowienia, to tym samym pozwala na dokonanie jego zmiany lub uchylecia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2002 r., I CZ 31/02, LEX nr 55094). Z tych względów należało zmienić zaskarżone postanowienie w tej części i przywrócić ubezpieczonemu termin do złożenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem. Równocześnie należało uchylić zaskarżone postanowienie w części dotyczącej odrzucenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem (art. 398¹⁶ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

=====